

Финансиски извештаи и Извештај на независните ревизори

М-НАВ АД, Скопје

31 декември 2020 година

Содржина

	Страна
Извештај на независните ревизори	1
Извештај за финансиската состојба	3
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7
ПРИЛОГ 1 Завршна сметка	
ПРИЛОГ 2 Годишен извештај	

Извештај на независниот ревизор

До Акционерите на
М-НАВ АД Скопје

Грант Торнтон ДОО
Св. Кирил и Методиј 526-1/20
1000 Скопје
Северна Македонија
Т +389 (0)2 3214 700
Ф +389 (0)2 3214 710
Е Contact@mk.gt.com
Даночен број: 4030003475973

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на М-НАВ АД Скопје („Друштвото“), составени од Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојба) на ден 31 декември 2020 година и Извештајот за сеопфатната добивка (Биланс на успех), Извештајот за промените во капиталот и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 37.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да дадеме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Друштвото. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

Основа за мислење со резерва

Како што е објавено во Извештајот за финансиската состојба на Друштвото и понатаму во Белешката 2.12 кон придружните финансиски извештаи, со состојба на 31 декември 2020 година, Друштвото има евидентирано дисконт на емитирани акции во износ од 388,141 илјади денари. Дисконтот на емитираните акции со истовремено зголемување на сметката на акционерскиот капитал е иницијално признаен во сметководствената евиденција на Друштвото во текот на 2011 година единствено со цел да се изврши усогласување на износот на акционерскиот капитал во сметководствената евиденција на Друштвото со износот на регистрираниот акционерски капитал во Централен Регистар на Република Северна Македонија. Врз основа на спроведените ревизорски процедури и прибавените податоци и информации, ние утврдивме дека признаениот дисконт на емитираните акции не е во согласност со сметководствените политики прифатени од страна на Друштвото како и со законската регулатива и интерните акти на Друштвото.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРП“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

Мислење со резерва

Според наше мислење, освен за ефектите од прашањето на кое се укажува во пасусот Основа за мислење со резерва, придружните финансиски извештаи, ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти финансиската состојба на М-НАВ АД Скопје на ден 31 декември 2020 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

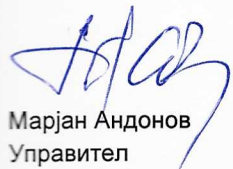
Останати прашања

Финансиските извештаи на Друштвото со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2019 година се ревидирани од друг ревизор кој во својот извештај од 9 април 2020 година изразил мислење без резерва за истите.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото за 2020 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која заврши на 31 декември 2020, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Според наше мислење, историските финансиски податоци изнесени во годишниот извештај за работењето на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020 година.

Марјан Андонов
Управител
Грант Торнтон ДОО, Скопје

Скопје, 6 мај 2021 година

Марјан Андонов
Овластен ревизор

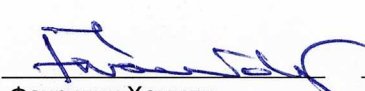
² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Извештај за финансиската состојба

	Белешка	Во илјади Денари 31 декември 2020	31 декември 2019
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	6	9,157	1,782
Недвижности, постројки и опрема	5	540,023	532,791
		549,180	534,573
Тековни средства			
Залихи	8	13,410	7,127
Побарувања за повеќе платен данок на добивка		17,881	16,259
Побарувања од купувачи и останати побарувања	9	128,250	147,226
Парични средства и еквиваленти	10	360,765	792,452
		520,306	963,064
Вкупно средства		1,069,486	1,497,637
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Акционерски капитал	11	1,552,034	1,264,052
Дисконт на емитирани акции		(388,141)	(388,141)
Законски резерви	11	54,070	10,118
Акумулирана добивка		-	303,140
(Загуба) / добивка за годината		(358,297)	28,794
Вкупно капитал		859,666	1,217,963
Обврски			
Нетековни обврски			
Позајмици	12	148,775	122,050
Разграничени донации	13	11,842	11,316
Резервации	14	6,085	5,581
		166,702	138,947
Тековни обврски			
Краткорочен дел од позајмици	12	31,666	28,051
Обврска за данок на добивка		-	1,623
Обврски кон добавувачи и останати тековни обврски	15	11,452	111,053
		43,118	140,727
Вкупно обврски		209,820	279,674
Вкупно капитал и обврски		1,069,486	1,497,637

Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на М-НАВ АД, Скопје на ден 6 мај 2021 година и се потпишани во негово име од:

Фахрудин Хамиди
Претседател на Управен
одбор

Владко Крстевски
Член на Управен одбор

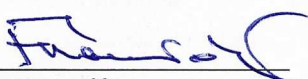

Migjen Salmani
Член на Управен одбор

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Извештај за сеопфатната добивка

	Белешка	Во илјади Денари	
		За годината што завршува на	31 декември
		2020	2019
Приходи од продажба	16	483,098	1,087,589
Останати оперативни приходи	17	2,827	4,368
Вкупни приходи		485,925	1,091,957
Трошоци за материјали и одржување	18	(42,805)	(64,507)
Трошоци за вработени	19	(684,010)	(830,595)
Амортизација и депрецијација	5, 6	(35,154)	(40,676)
Останати деловни расходи	20	(71,967)	(116,143)
(Загуба) / добивка од деловни активности		(348,011)	40,036
Финансиски приходи	21	1,469	649
Финансиски расходи	21	(11,755)	(8,605)
Нето финансиски (расходи)		(10,286)	(7,956)
(Загуба) / добивка пред оданочување		(358,297)	32,080
Данок на добивка	22	-	(3,286)
(Загуба) / добивка за годината		(358,297)	28,794
Останата сеопфатна добивка за годината		-	-
Вкупна сеопфатна (загуба) / добивка за годината		(358,297)	28,794

Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на М-НАВ АД, Скопје на ден 6 мај 2021 година и се потпишани во негово име од:

Фахрудин Хамиди
Претседател на Управен
одбор

Владко Крстевски
Член на Управен одбор

Migjen Salmani
Член на Управен одбор

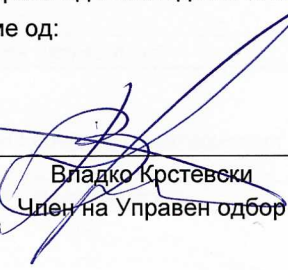
Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

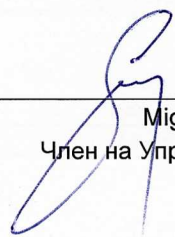
Извештај за промените во капиталот

	Акционерски капитал	Резерви	Дисконт на емитирани акции	Во илјади Денари Акумулирана добивка/ (загуба)	Вкупно
На 1 јануари 2020	1,264,052	10,118	(388,141)	331,934	1,217,963
<i>Трансакции со сопствениците</i>					
Загуба за годината	-	-	-	(358,297)	(358,297)
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	(358,297)	(358,297)
Распределба на добивка (белешка 11)	287,982	43,952	-	(331,934)	-
На 31 декември 2020	1,522,034	54,070	(388,141)	(358,297)	859,666
На 1 јануари 2019	1,264,052	10,118	(388,141)	303,140	1,189,169
<i>Трансакции со сопствениците</i>					
Добивка за годината	-	-	-	28,794	28,794
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	-	28,794	28,794
На 31 декември 2019	1,264,052	10,118	(388,141)	331,934	1,217,963

Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на М-НАВ АД, Скопје на ден 6 мај 2021 година и се потпишани во негово име од:

Фахрудин Хамиди
Претседател на Управен одбор

Владко Крстевски
Член на Управен одбор

Migjen Salmani
Член на Управен одбор

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Извештај за паричните текови

	Белешка	Во илјади Денари За годината што завршува на 31 декември	
		2020	2019
Оперативни активности			
Добивка / (загуба) за годината		(358,297)	32,080
<u>Корекции за:</u>			
Амортизација и депрецијација	5, 6	35,154	40,676
Отпис на недвижности, постројки и опрема		181	-
Резервација за користи на вработени	14	613	602
Приход од донации	17	(1,452)	(1,355)
Исправка на вредност на побарувања од купувачи	20	6,751	12,171
Директен отпис на побарувања од купувачи	20	714	-
Приходи од камати	21	(955)	(642)
Расходи по камати	21	11,052	8,104
Добивка од работење пред промени во деловните средства и обврски		(306,239)	91,636
Ограничени парични средства		120,742	26
Залихи		28	399
Побарувања од купувачи и останати побарувања		14,669	(25,519)
Обврски кон добавувачи и останати обврски		(99,354)	41,901
Готовина од деловното работење		(270,153)	108,443
Платени камати	21	(11,052)	(8,104)
Примени камати	21	955	642
Платен данок од добивка		(1,622)	(3,286)
Нето парични текови од оперативни активности		(281,872)	97,695
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства		(59,412)	(163,855)
Нето парични текови од инвестициони активности		(59,412)	(163,855)
Финансиски активности			
Долгорочни финансиски обврски		57,786	105,045
Исплатени кредити		(27,446)	-
Нето парични текови од финансиски активности		30,340	105,045
Нето промена на паричните средства		(310,944)	38,885
Парични средства и еквиваленти на почетокот		620,264	581,379
Парични средства и еквиваленти на крајот	10	309,320	620,264

Овие финансиски извештаи се одобрени од Раководството на М-НАВ АД, Скопје на ден 6 мај 2021 година и се потпишани во негово име од:

Фахрудин Хамиди
Претседател на Управен одбор

Владко Крстевски
Член на Управен одбор

Migjen Salmani
Член на Управен одбор

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи податоци

Акционерското друштво во државна сопственост за вршење на дејноста давање услуги во воздухопловната навигација М-НАВ АД, Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”) е акционерско друштво основано во 100% сопственост од страна на Владата на Република Северна Македонија на 4 ноември 2008 година.

Адресата на регистрираното седиште на Друштвото е: ул. Босфор бр.7 Мралино, Илинден, Република Северна Македонија. Со состојба на 31 декември 2020 година Друштвото вработува 303 лице (2019: 307 лица). Во согласност со одредбите утврдени во Законот за воздухопловство, Друштвото е авторизиран давател на услуги на воздухопловна навигација.

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (“Службен весник на РСМ” бр.28/2004 ...290/2020) и Правилникот за водење сметководство (“Службен весник на РСМ” бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 20 декември 2010 година и бр. 107 од 10 август 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година.

Финансиските извештаи се подготвени според принципот на историска вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

Основа за подготовка (продолжува)

Подготовката на овие финансиски извештаи е во согласност со сметководствените стандарди прифатени и објавени во Република Северна Македонија, која бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Друштвото да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и оценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2020 и 2019. Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари ("МКД" или "денар"), кои се известувачка и функционална валута на Друштвото. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

2.2 Значајни сметководствени политики и проценки и влијанието на COVID-19 пандемијата

Во почетокот на 2020 година беше потврдено постоењето на коронавирусот (COVID-19) и истиот за многу краток период се прошири и доби размери на пандемија. Ваквата новонастаната ситуација предизвика драстичен пад на воздухопловниот сообраќај на светско ниво. Со цел превенција и заштита на населението од коронавирусот, Владата на Република Северна Македонија ги затвори двата меѓународни аеродроми кон средината на март 2020 година, а на 18 март 2020 година, беше прогласена вонредна состојба на целата територија на државата. Сепак, небото над државата и меѓународниот аеродром во Скопје останаа отворени за непречена воздухопловна услуга за сите државни, карго, хуманитарни, медицински и летови за репатријација како и воздухоплови кои учествуваат во акции за трагање и спасување. Како резултат на пандемијата со коронавирусот, реализираните приходи од прелети забележаа пад од 56% додека терминални услуги забележаа пад од 59% во текот на 2020 година во однос на претходната година. Во насока на справување со состојбата со пандемијата и негативните импликации на работењето на Друштвото, во текот на 2020 година Раководството превзема низа антикризни мерки во согласност со насоките на Владата на Република Северна Македонија пред се за намалување на оперативните расходи. Сепак во текот на 2020 година, Друштвото бележи значајни загуби од работењето и негативен оперативен паричен тек поради драстичен пад во приходите од услуги на прелети и терминални услуги.

Управување со ризици и претпоставка на континуитет

Друштвото редовно ги следи тековните и потенцијалните ризици и континуирано и навремено управува со нив. Ризиците кои беа идентификувани од страна на Друштвото а беа под влијание на неповолните економски движења поради COVID-19 пандемијата се однесуваа на: волатилноста на приходите од услуги, зголемен кредитен ризик како и зголемен ликвидносен ризик. Друштвото редовно ги следи проекциите за развој на воздухопловниот сообраќај во услови на пандемија и превзема соодветни мерки за одржување на ликвидноста. Во таа насока, Друштвото во текот на 2020 година, побара и доби одобрување од ЕБРД за намалување на минималниот износ кој треба да биде чуван на посебна (ДСРА) сметка која служи како гаранција за сервисирање на позајмицата од ЕБРД (белешка 12).

Во текот на 2020 година, Друштвото редовно и без задоцнувања ги отплаќа обврските и одржува висока ликвидност додека капиталот се одржува на адекватно ниво поради што може да се заклучи дека примената на претпоставката на континуитет е соодветна.

Значајни сметководствени политики и проценки и влијанието на COVID-19 пандемијата (продолжува)

Поради неизвесноста со развојот на COVID-19 пандемијата Друштвото активно ја следи состојбата со COVID-19 пандемијата и доколку оцени ќе превземе дополнителни мерки во согласност со антиризните мерки кои ги предлага Владата на Република Северна Македонија и добрите деловни практики.

2.3 Трансакции во странски валути

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во македонски Денари со примена на официјалниот среден девизен курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажани во македонски Денари ("Денари") по официјалниот среден курс на Народната Банка на Република Северна Македонија на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики се прикажани во извештајот за сеопфатна добивка како финансиски приходи или расходи за пресметковниот период.

Средните девизни курсеви применети за прикажување на позициите во извештајот за финансиска состојба деноминирани во странска валута се следните:

	31 декември 2020 година	31 декември 2019 година
1 УСД	50.2353	54.9518
1 ЕУР	61.6940	61.4856

2.4 Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се евидентирани по набавна вредност или по претпоставена набавна вредност, намалена за соодветната исправка на вредноста и загуби поради обезвреднување, доколку постојат. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога трошокот на ставката може разумно да се измери. Набавната вредност на заменет дел не се признава. Сите други трошоци за редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во извештајот за сеопфатна добивка во текот на финансискиот период во кој настануваат.

Депрецијацијата се пресметува пропорционално со цел алокација на набавната вредност на имотот, зградите, возилата и опремата до нивната резидуална вредност во текот на нивниот проценет век на употреба. Изградените средства се амортизираат од моментот на нивното ставање во употреба. Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек.

Проценетиот век на употреба на ставките на недвижностите и опремата, е како што следи:

	31 декември 2020 40 години	31 декември 2019 40 години
Градежни објекти		
Возила, опрема за радар, навигација и напојување	4 - 29 години	4 - 29 години
Мебел и канцелариска опрема	5 - 16 години	5 - 16 години

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Недвижности и опрема (продолжува)

Проценетиот корисен век на недвижностите и опремата како и применетиот метод на амортизација се прегледуваат на крајот на секоја година и ефектите од евентуалните промени се имплементираат како промени на сметководствени проценки со ефект во периодот на промена и идните периоди.

Евидентираната вредност на средствата се намалува веднаш до нивната надоместлива вредност во случај кога евидентираната вредност ја надминува надоместливата вредност (Белешка 2.6).

Приходите или расходите поврзани со отуѓувања или ставање вон употреба се одредуваат по пат на споредба на приливите од отуѓување со евидентираниот износ и се евидентираат како добивки / загуби во извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога настануваат.

2.5 Нематеријални средства

Нематеријалните средства стекнати од страна на Друштвото, со ограничен век на употреба, се евидентирани според нивната набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби од обезвреднување, доколку постојат.

Последователните набавки се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите останати трошоци се признаваат во добивки или загуби во периодот кога настануваат.

Амортизацијата на нематеријалните средства се пресметува пропорционално во период од пет години. Резидуалните вредности на нематеријалните средства и проценетиот век на употреба се прегледуваат на крајот на секоја година и ефектите од евентуалните промени се имплементираат како промени на сметководствени проценки со ефект во периодот на промена и идните периоди.

2.6 Оштетување на нефинансиските средства

Недвижностите, опремата и нематеријалните средства со дефиниран век на употреба, се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираниот износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од обезвреднување во извештајот за сеопфатна добивка. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни парични приливи кои се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за посебни средства или, доколку тоа не е можно, за целата група на средства која генерира готовина.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.7 Залихи

Залихите се евидентирани по пониската помеѓу набавната односно цената на чинење и нето продажната вредност. Нето продажната вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за трошоците за комплетирање, маркетинг и дистрибуција. Трошокот на материјалите и резервните делови се утврдува користејќи ја методата на пондериран просек и вклучува трошоци направени за нивна набавка, достава до постоечката локација и состојба на употреба.

2.8 Финансиски средства

Класификација

Друштвото ги класификува финансиските средства како: кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до доспевање, средства расположливи за продажба и финансиски средства по објективната вредност низ билансот на успех. Друштвото ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање. Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година, Друштвото ги класифицира своите финансиски средства во кредити и побарувања.

Мерење при почетно признавање

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност низ билансот на успех, почетно се признаваат според нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

Последователно мерење на финансиските средства

а) Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Кредитите и побарувањата на Друштвото се состојат од побарувања од купувачи, останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Кредитите и побарувањата се измерени според амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

б) Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Сите вложувања кои се чуваат до доспевање се признаваат според амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка. Добивка или загуба се признава во билансот на успех кога финансиското средство се депризнава или е оштетено, како и преку процесот на амортизација. Доколку Друштвото продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија расположливи за продажба. Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година Друштвото нема класификувано финансиски средства како вложувања кои се чуваат до доспевање.

в) Вложувања во хартии од вредност кои се расположливи за продажба

Вложувањата во хартиите од вредност расположливи за продажба се вложувања за кои Друштвото има намера да ги држи на неодредено време, но може да се продадат заради подобрување на ликвидноста, промени на каматни стапки, курс или цена на инструментот.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.8 Финансиски средства (продолжува)

Финансиските вложувања расположливи за продажба се мерат според нивната објективна вредност на датумот на вреднување и известување, која е нивната последна цена за вложувањата за кои што постои активен пазар. Загуби заради обезвреднување се утврдуваат со поединечна проценка на финансиската состојба на издавачот на хартиите од вредност.

в) Вложувања во хартии од вредност кои се расположливи за продажба (продолжува)

Приходот од камата се признава во билансот на успех со употреба на методот на ефективна камата. Приходот од дивиденда се признава кога на Друштвото ќе му биде утврдено правото на дивиденда. Добивките или загубите од курсни разлики на должничките инструменти расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех.

Останатите промени во објективната вредност се евидентираат директно во капиталот се додека вложувањата не се продадат или обезвреднат, при што кумулативните добивки или загуби од капиталот се признаваат во билансот на успех.

Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година Друштвото нема класификувано финансиски средства како вложувања расположливи за продажба.

г) Вложувања во хартии од вредност за тргување

Вложувањата во хартии од вредност за тргување се вложувања за кои Друштвото има намера да ги држи определено време и да ги продаде кога за тоа ќе се создадат поволни услови. Финансиските вложувања за тргување се мерат според нивната објективна вредност на датумот на вреднување и известување.

Остварените добивки и загуби, како и неостварените добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност на финансиските средства кои се чуваат за тргување се вклучуваат во извештајот за сеопфатна добивка во периодот во кој настануваат.

Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година Друштвото нема класификувано финансиски средства како вложувања за тргување.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на успех само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.9 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени услуги во нормалниот тек на работењето. Доколку наплатата на побарувањата се очекува за една или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг), побарувањата се класифицирани како тековни средства. Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни побарувања.

Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради обезвреднување.

Резервирање поради оштетување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспеани побарувања според нивните оригинални услови на плаќање. Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентирираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентирираниот износ на средството со признавање на поврзаните загуби преку сметка за резервирање поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековниот Извештај за сеопфатната добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка во извештајот за сеопфатната добивка.

2.10 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања со оригинален рок на достасаност од три или помалку месеци од датумот на стекнување.

2.11 Обезвреднување на финансиски средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиската состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради обезвреднување се евидентира само ако постои објективен доказ за обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Обезвреднување на финансиски средства (продолжува)

Како докази за обезвреднување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради обезвреднување претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентируваниот износ на средството се намалува и износот на загубата истовремено се признава во Извештајот на сеопфатна добивка. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од обезвреднување. На пример, Друштвото може да го измери обезвреднувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена.

Доколку во некој последователен период износот на обезвреднувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на обезвреднувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција во Извештајот на сеопфатна добивка.

2.12 Капитал, резерви и нераспределена добивка

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува објективната вредност на монетарните и немонетарните средства доделени од страна на основачот на датумот на почетниот биланс на Друштвото како и последователни зголемувања на капиталот преку распределба на задржани добивки.

(б) Нераспределени добивки / акумулирани загуби

Нераспределените добивки / акумулираните загуби ги вклучуваат реализираните добивки/загуби од тековниот и претходните периоди.

(в) Дисконт на емитирани акции

Со состојба на 1 јануари 2011 година, акционерскиот капитал регистриран во Централниот Регистар на Република Северна Македонија изнесуваше 1,153,990 илјади денари, додека истиот во сметководствената евиденција на Друштвото изнесуваше 765,849 илјади денари. Во текот на 2011 година, со цел да се изврши усогласување на износот на акционерскиот капитал во сметководствената евиденција на Друштвото со износот на регистрираниот акционерскиот капитал во Централен Регистар на Република Северна Македонија, Друштвото изврши зголемување на износот на акционерскиот капитал во својата сметководствена евиденција и истовремено евидентирајќи дисконт на емитирани акции во износ од 388,141 илјади денари.

(г) Резерви

Резервите, кои се состојат од законски и резерви за инвестициски активности, се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото. Согласно со законската регулатива резервите може да се користат за покривање на загубите, за купување на сопствени акции и исплата на дивиденди.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.13 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со содржината на договорниот аранжман.

Сите финансиски обврски на Друштвото на датумот на известување се класифицираат во категоријата финансиски обврски по амортизациона набавна вредност и се состојат од позајмици, обврски спрема добавувачи и останати обврски.

Обврски спрема добавувачи

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските се евидентираат како тековни доколку плаќањето на истите се изврши во рок една година или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг). Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни обврски.

Обврските спрема добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Обврските кон добавувачи се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Останати обврски

Останатите обврски се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Останатите обврски се депризнаваат во моментот кога се измирени, откажани или истечени.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакцијата. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Друштвото има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба.

2.14 Донации

Донациите се евидентираат како приход систематски во текот на употребниот век на средствата. Добиените донации се третираат како разграничен приход во придружните финансиски извештаи. Приходите од донациите се признаваат во тековните добивки и загуби како останати оперативни приходи.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.15 Данок од добивка

Данокот на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Основа за пресметка и плаќање на тековниот данок на добивка по стапка од 10% претставува добивката пред оданочување утврдена во Извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени помалку искажани приходи и непризнаени трошоци за даночни цели, даночниот кредит како и други даночни ослободувања. Правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби утврдени во тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложен данок на добивка

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година, Друштвото нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

2.16 Надомести за користи на вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Друштвото има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Надомести за користи на вработените (продолжува)

Долгорочни користи на вработените

Друштвото врши исплата на јубилејни награди за секои десет години непрекинат стаж во претпријатието во износ од една просечна републичка нето плата. Понатаму, Друштвото, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето (отпремнина) во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Друштвото има извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

2.17 Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

2.18 Резервирања

Резервирање се признава кога Друштвото има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на извештајот за финансиската состојба и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на временската вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската. Резервирања не се признаваат за идни загуби од работење.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.19 Признавање на приходите и расходите

Приходите се состојат од приходи од извршени услуги и се прикажани во Белешка 16. Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест, односно надоместот што треба да се прими за обезбедените услуги, нето од данокот на додадена вредност и евентуално одобрените продажни попусти.

Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, постои веројатност за прилив на идни економски користи поврзани со трансакцијата, настанатите трошоци или трошоците кои ќе настанат можат веродостојно да се измерат и кога критериумите за признавање на секоја поделна категорија на приходи се задоволени. Приходите се признаваат како што следи:

Приход од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Признавањето и пресметувањето на приходите од Еуроконтрол вклучени во приходи од прелети во Белешка 16 се врши врз основа на податоци и извештаи на Еуроконтрол. Република Северна Македонија е земја членка на Еуроконтрол, која како и другите 38 членки ја ратификувале Мултилатералната спогодба за надоместоци од прелети како и ЕУ регулативата 1794/2006, за заедничка шема за наплата на услугите на воздухопловната навигација, според која Еуроконтрол ги пресметува и наплатува услугите од авиокомпаниите.

Приход од наемнини

Приходот од наемнини, намален за евентуано признаените дисконти, се евидентира во периодот на настанување во согласност со договорот.

Финансиски приходи и трошоци

Финансиските приходи се признаваат на временска основа која го одразува ефективниот принос на средствата.

Финансиските трошоци се состојат од трошоци за камата на обврските по позајмици и трошоци за камата на задоцнети плаќања. Трошоците за позајмици се признаваат во добивки или загуби со користење на методот на ефективна камата.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.20 Неизвесни обврски и неизвесни средства

Не се евидентирани неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, не се евидентирани неизвесни средства во посебните финансиски извештаи, туку тие се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи.

Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирања доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на датумот на извештајот за финансиската состојба и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.21 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Друштвото нема поврзани субјекти поради што трансакции со поврзани субјекти не се објавени во овие финансиски извештаи.

2.22 Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти.

Друштвото извршува една оперативна активност - дава услуги на воздухопловна навигација на територијата на Република Северна Македонија поради што Друштвото во финансиските извештаи не обелоденува информации поврзани со одделни оперативни сегменти и географски региони.

2.23 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на Друштвото на денот на Извештајот за финансиска состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во финансиските извештаи. Настаните по датумот на известување за кои не може да се врши корегирање се прикажуваат во белешките во случај кога се материјално значајни.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3 Управување со финансиски ризици

3.1 Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни финансиски ризици, вклучувајќи кредитен ризик, како и ризици поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимизирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Управниот Одбор врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, кредитен ризик, употребата на вложувањата и пласманот на вишокот ликвидни средства.

3.2 Пазарни ризици

Валутен ризик

Друштвото има деловни активности со надворешни деловни партнери, и е изложено на валутен ризик кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото. Друштвото не користи инструменти за обезбедување од валутен ризик. Раководството на Друштвото е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во валути е како што следи:

Во илјади Денари	2020	
	ЕУР	УСД
Средства		
Побарувања од купувачи	142,071	-
Парични средства и еквиваленти	347,831	3
	489,902	3
Обврски		
Позајмици	180,441	-
Обврски кон добавувачи	-	12
	180,441	12
	2019	
	ЕУР	УСД
Средства		
Побарувања од купувачи и останати побарувања	170,332	-
Парични средства и еквиваленти	787,503	4
	957,835	4
Обврски		
Позајмици	150,101	-
Обврски кон добавувачи	42,191	20
	192,592	20

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во ЕУР на крајот на годината како валута на која Друштвото има значајна изложеност, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на Денарот во однос на ЕУР за 1%. Негативен износ погоре означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај ако Денарот ја зголеми својата вредност во однос на ЕУР за 1%. При намалување на вредноста на Денарот во однос на ЕУР за 1%, ефектот врз добивката или останатиот капитал е еднаков, но со обратен предзнак, како што е прикажано во табелата подолу (во илјади денари).

Анализа на сензитивноста на странски валути

Во илјади Денари		Нето износ		2020
ЕУР	1%	309,461	3,095	(3,095)
Добивка/ (загуба)		309,461	3,095	(3,095)
2019				
ЕУР	1%	765,243	7,652	(7,652)
Добивка/ (загуба)		765,243	7,652	(7,652)

Ризик од каматни стапки врз готовинските текови и објективната вредност

Ризик од каматни стапки претставува ризик дека објективната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти ќе имаат промени поради промени во вредноста на пазарните каматни стапки. Друштвото е изложено на ризици поради промени на пазарните каматни стапки најмногу поради долгорочните обврски на Друштвото по основ на долг со променливи каматни стапки. Раководството на Друштвото е во најголема мера одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност.

Следната табела ја прикажува изложеноста на Друштвото на ризици од промена на каматни стапки:

	Во илјади Денари	
	2020	2019
Финансиски средства		
<i>Некаматносни:</i>		
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3,070	2,904
Парични средства и еквиваленти	360,765	792,452
<i>Каматносни (со фиксна каматна стапка):</i>		
Побарувања од купувачи	102,504	127,385
Вкупно	466,339	922,741
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни:</i>		
Обврски кон добавувачи и останати обврски	11,444	111,046
<i>Каматносни (со променлива каматна стапка):</i>		
Позајмици	180,441	150,101
Вкупно	191,885	261,147

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Анализа на сензитивноста на каматните стапки

	Во илјади Денари		
31 декември 2020	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	(180,441)	(3,609)	3,609
31 декември 2019	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	(150,101)	(3,002)	3,002

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2 п.п.

3.3 Кредитен ризик

Кредитниот ризик претставува загуба која би била признаена на датумот на известување доколку договорната страна не ја изврши својата обврска во целост согласно одредбите од договорот. Друштвото има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

Максималната изложеност на Друштвото на ризик од кредитирање е претставена со евидентираниот износ на секое финансиско средство во извештајот за финансиска состојба, како што следи:

	Во илјади денари	
	2020	2019
Класи на финансиски средства – евидентирана вредност		
Побарувања од купувачи и останати побарувања	105,574	130,289
Парични средства и еквиваленти	360,765	792,452
	466,339	922,741

Кредитниот ризик за паричните средства и еквиваленти е материјално незначаен затоа што средствата се депонирани во реномирани банки со висок кредитен рејтинг.

Старосната структура и квалитетот на побарувањата од купувачи и останатите побарувања е обелоденета во Белешка 9.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.4 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно парични средства и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувањата од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии. Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Друштвото. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

31 декември 2020

	До 1 година	1-2 години	2-5 години	Во илјади Денари Над 5 години	Вкупно
Позајмици	31,666	31,666	94,998	22,111	180,441
Обврски кон добавувачи и вработени	11,444	-	-	-	11,444
	43,110	31,666	94,998	22,111	191,885

31 декември 2019

	До 1 година	1-2 години	1-5 години	Во илјади Денари Над 5 години	Вкупно
Позајмици	28,051	31,666	90,384	-	150,101
Обврски кон добавувачи и вработени	111,046	-	-	-	111,046
	139,097	31,666	90,384	-	261,147

3.5 Ризик при управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот се овозможување на Друштвото да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот со цел намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да ја одржи или прилагоди структурата на својот капитал, Друштвото може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат позајмиците со камата, пари и парични еквиваленти и главнина, која се состои од уплатен капитал, резерви и нераспределена добивка.

Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал. Нето обврските по позајмици се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Ризик при управување со капитал (продолжува)

Показателот на задолженоста е прикажан како што следи:

	2020	2019
Позајмици	180,441	150,101
Парични средства и еквиваленти	(360,765)	(792,452)
Нето (средства) / обврски	(180,324)	(642,351)
Капитал	859,666	1,217,963
	(21%)	(53%)

3.6 Утврдување на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.6.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиска состојба се прикажуваат во согласност со хиерархијата на објективната вредност која ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котирани цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Друштвото нема финансиски средства и обврски презентирани по објективна вредност кои се класифицирани во било која категорија погоре на датумот на известување.

3.6.2 Објективна вредност на финансиски средства кои не се презентирани по објективна вредност во извештајот за финансиска состојба

Објективните вредности на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу (во илјади денари):

	Евидентирана вредност 2020	Евидентирана вредност 2019	Објективна вредност 2020	Објективна вредност 2019
Средства				
Побарувања од купувачи и останати побарувања	105,574	130,289	105,574	130,289
Парични средства и еквиваленти	360,765	792,452	360,765	792,452
Вкупни средства	466,339	922,741	466,339	922,741
Обврски				
Позајмици	180,441	150,101	180,441	150,101
Обврски кон добавувачи и останати обврски	11,444	111,046	11,444	111,046
Вкупни обврски	191,885	261,147	191,885	261,147

Финансиски извештаи
31 декември 2020 година

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Утврдување на објективната вредност (продолжува)
Објективна вредност на финансиски средства кои не се презентирани по објективна вредност во извештајот за финансиска состојба (продолжува)

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради обезвреднување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност поради нивното краткорочно доспевање.

Парични средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски спрема добавувачи и обврски по позајмици

Сметководствената вредност на обврските спрема добавувачите соодветствува на нивната објективна вредност поради нивното краткорочно доспевање. Сметководствената вредност на обврските по позајмици соодветствува на нивната објективна вредност поради прилагодувањата на каматните стапки кон пазарните стапки за слични инструменти.

4 Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Друштвото се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираниите износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засноваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Обезвреднување кај нефинансиски средства

Загуби од обезвреднување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Обезвреднување кај финансиски средства

Обезвреднување на побарувања од купувачи и останати побарувања

Друштвото пресметува обезвреднување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради обезвреднување за побарувањата од купувачи и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2020 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираните вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5 и 6. Фактичките резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошката застареност.

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При проценката на нето реализационата вредност Раководството ги зема предвид објективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5 Недвижности и опрема

	Градежни објекти	Возила и опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност				
На 01 јануари 2019 година	210,655	647,623	117,775	976,053
Набавки во текот на годината	-	12,977	150,333	163,310
Активирање (пренос од инвестиции)	-	5,785	(5,785)	-
На 31 декември 2019/ 01 јануари 2020	210,655	666,385	262,323	1,139,363
Набавки во текот на годината	-	19,510	32,899	52,409
Активирање (пренос од инвестиции во основни средства)	-	33,926	(33,926)	-
Активирање (пренос од инвестиции во залихи)	-	-	(6,311)	(6,311)
Активирање (пренос од инвестиции во директни трошоци)	-	-	(1,572)	(1,572)
Активирање (пренос од инвестиции во гаранции)	-	-	(3,158)	(3,158)
Продажби во текот на годината	-	(5,962)	-	(5,962)
Отписи и расходувања на средства	-	(10,441)	-	(10,441)
На 31 декември 2020	210,655	703,418	250,255	1,164,328
Акумулирана депрецијација				
На 01 јануари 2019 година	57,808	508,341	-	566,149
Депрецијација за годината	6,806	33,617	-	40,423
На 31 декември 2019/ 01 јануари 2020	64,614	541,958	-	606,572
Депрецијација за годината	6,440	27,515	-	33,955
Продажби во текот на годината	-	(5,962)	-	(5,962)
Отписи и расходувања на средства	-	(10,260)	-	(10,260)
На 31 декември 2020	71,054	553,251	-	624,305
Сегашна сметководствена вредност				
На 01 јануари 2019	152,847	139,281	117,775	409,904
На 31 декември 2019	146,041	124,427	262,323	532,791
На 31 декември 2020	139,601	150,167	250,255	540,023

Донации

Во текот на 2012 година, Друштвото има добиено донација во вид на навигациска опрема за аеродромите во Скопје и Охрид од ТАВ ТЕПЕ АКФЕН АД во државна сопственост во износ од 22,047 илјади Денари. Со состојба на 31 декември 2020 година, средствата имаат нето евидентирана вредност од 9,809 илјади Денари (2019: 11,164 илјади денари) (Белешка 13).

Во текот на 2020 година, Друштвото има добиено донација во вид на опрема за активирање на радар на аеродромот во Охрид од ИНДРА Системас С.А, Шпанија во износ од 1,978 илјади денари. Со состојба на 31 декември 2020 година, средствата имаат нето евидентирана вредност од 1,881 илјади Денари.

Инвестициите во тек

Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година, инвестициите во тек се однесуваат на:

	2020	2019
АТМ опрема	123,310	123,310
Зграда	65,519	65,519
Метео опрема	34,245	23,132
Систем за паркирање	18,485	17,915
Земјиште	6,722	6,424
Оптички кабли	1,974	-
Радар за аеродром во Охрид	-	26,023
	250,255	262,323

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
 (Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Недвижности и опрема (продолжува)

Продажби

Во текот на 2020 година, Друштвото продаде опрема чија нето евидентирана вредност изнесува нула и нема остварено приходи по основ на оваа продажба.

Залог врз недвижностите, постројките и опремата

Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година Друштвото нема заложено недвижности како гаранција за позајмените средства од финансиските институции.

Сопственички статус на градежните и инфраструктурните објекти на Друштвото

Друштвото е во процес на легализација и регистрација на градежните и инфраструктурните објекти кои се во негово владение. Дополнително, со состојба на 31 декември 2020 година, Друштвото користи за административни цели градежен објект кој не е ставен во употреба и истиот е вклучен во инвестиции во тек во вкупен износ од 65,519 илјади денари (31 декември 2019: 65,519 илјади денари) поради тоа што нема извршено технички преглед и не е обезбедено одобрение за употреба на објектот.

6 Нематеријални средства

Лиценци

Набавна вредност	
На 01 јануари 2019 година	32,763
Зголемување	545
На 31 декември 2019/ 01 јануари 2020	33,308
Зголемување	8,574
На 31 декември 2020	41,882
Акумулирана депрецијација	
На 01 јануари 2019 година	31,273
Депрецијација за годината	253
На 31 декември 2019/ 01 јануари 2020	31,526
Депрецијација за годината	1,199
На 31 декември 2020	32,725
Сегашна сметководствена вредност	
На 01 јануари 2019	1,490
На 31 декември 2019	1,782
На 31 декември 2020	9,157

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

7 Финансиски инструменти по категории

Евидентираните вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

31 декември 2020	Кредити и побарувања	Вкупно
Средства според извештајот за финансиска состојба		
Побарувања од купувачи и останати побарувања, нето	105,574	105,574
Парични средства и еквиваленти	360,765	360,765
	466,339	466,339

	Останати финансиски обврски по амортизирана набавна вредност	Вкупно
Обврски според извештајот за финансиска состојба		
Позајмици	180,441	180,441
Обврски кон добавувачи и останати обврски	11,444	11,444
	191,885	191,885

31 декември 2019	Кредити и побарувања	Вкупно
Средства според извештајот за финансиска состојба		
Побарувања од купувачи и вработени, нето	130,289	130,289
Парични средства и еквиваленти	792,452	792,452
	922,741	922,741

	Останати финансиски обврски по амортизирана набавна вредност	Вкупно
Обврски според извештајот за финансиска состојба		
Позајмици	150,101	150,101
Обврски кон добавувачи и вработени	111,046	111,046
	261,147	261,147

8 Залихи

	2020	2019
Материјали	793	572
Резервни делови	12,345	6,438
Ситен инвентар во употреба	264	109
Залиха на авто гуми	8	8
	13,410	7,127

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

9 Побарувања од купувачи и останати побарувања

	2020	2019
Купувачи		
Во странство	142,071	170,332
Во земјата	303	224
	142,374	170,556
Исправка на вредноста на побарувања од купувачите	(36,800)	(40,267)
	105,574	130,289
Останати побарувања		
Однапред платени трошоци	10,928	9,140
Побарување за данок на додадена вредност	7,184	6,439
Гаранција за активирано средство	3,158	-
Побарување за персонален данок	1,123	1,123
Побарување од вработените по аванси и аконтации за службени патувања	175	235
Побарувања по аванси	108	-
	22,676	16,937
	128,250	147,226

Анализата на старосната структура на побарувањата од купувачите со состојба на 31 декември 2020 година е како што следи:

	Домашни	Странски	Вкупно
Недоспеани	-	71,632	71,632
Доспеани неоштетени			
До 30 дена	7	26,993	27,000
Од 1 – 3 месеци	13	12,571	12,584
Од 3 – 6 месеци	20	1,461	1,481
Од 6 - 12 месеци	39	818	857
Над 1 година	224	28,596	28,820
	303	142,071	142,374
Намалено за резервирање поради оштетување	-	(36,800)	(36,800)
	303	105,271	105,574

Побарувањата од купувачи во странство во најголем дел се однесуваат на побарувања од Еуроконтрол. Согласно воспоставениот протокол за соработка, фактурирањето за реализацијата се врши на месечно ниво во наредниот месец од месецот кога е реализирана услугата. Наплатата на побарувањата се врши во месецот кој следи после месецот во кој е издадена фактура.

Поради состојбата и импликациите кои што ги имаше COVID-19 пандемијата врз воздухопловниот сообраќај во целина, Друштвото го прифати барањето на ЕУРОКОНТРОЛ за одложување на наплатата на побарувањата за месеците февруари, март, април и мај 2020 година. Наплатата на овие побарувања се реализира со одложена динамика односно ноември 2020 година (за побарувањата за месец февруари 2020 година), март 2021 година (за побарувањата за месец март 2020 година), мај 2021 година (за побарувањата за месец април 2020 година) и август 2021 година (за побарувањата за месец мај 2020 година).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Анализата на старосната структура на побарувањата од купувачите со состојба на 31 декември 2019 година е како што следи:

	Домашни	Странски	Вкупно
Недоспеани	-	63,520	63,520
Доспеани неоштетени			
До 30 дена	7	59,232	59,239
Од 1 – 3 месеци	13	12,305	12,318
Од 3 – 6 месеци	20	6,843	6,863
Од 6 - 12 месеци	39	1,822	1,861
Над 1 година	145	26,610	26,755
	224	170,332	170,556
Намалено за резервирање поради оштетување	-	(40,267)	(40,267)
	224	130,064	130,289

Промените во сметката на резервирање поради оштетување за разгледуваните периоди се како што следи:

	2020	2019
На 1 јануари	40,267	31,779
Резервирање поради оштетување (Белешка 20)	6,751	12,171
Отпишани претходно резервирани побарувања	(10,218)	(3,683)
На 31 декември	36,800	40,267

Во текот на 2020 година, друштвото изврши директен отпис на побарувања во износ од 714 илјади денари (Белешка 20) (2019: нема).

10 Парични средства и еквиваленти

	2020	2019
Денарска сметка	5,756	4,563
Девизна сметка	295,674	615,087
Денарска благајна	21	7
Девизна благајна	715	232
Останати парични средства-мастер картички	7,154	375
	309,320	620,264
Ограничени парични средства	51,445	172,188
	360,765	792,452

Ограничените парични средства во износ од 51,445 илјади денари се однесуваат на парични средства префрлени на посебна сметка согласно договорот со ЕБРД за долгорочната позајмица (Белешка 12). Согласно известување добиено од ЕБРД на 27 мај 2020 година, Друштвото доби овластување да го намали минималниот износ на ограничени парични средства и на 15 јуни 2020 година да располага со минимален износ од 1,300,000 евра на таа сметка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
 (Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Парични средства и еквиваленти (продолжува)

Дополнително, ЕБРД согласно известувањето одобри отплатата на следните 8 транши во период од 15 јуни 2020 година до 15 јуни 2022 година, да се врши од сметката на која се чуваат ограничените парични средства.

За цели на подготовка на извештајот за парични текови, ограничените парични средства не се класифицираат како парични средства и еквиваленти.

11 Капитал

Акционерски капитал

Во текот на 2020 година, Друштвото изврши зголемување на основната главнина со распределба од акумулираната добивка од 2017, 2018 и 2019 година, и Друштвото издаде 287,982 обични акции со номинална вредност од 1,000 Денари. Со состојба на 31 декември 2020 година, акционерскиот капитал на Друштвото изнесува 1,552,034 илјади денари (2019: 1,264,052 илјади Денари) и истиот е поделен на 1,552,034 акции, чија номинална вредност изнесува 1,000.00 Денари. Сите акции се во сопственост на Владата на Република Македонија.

Структурата на акционерскиот капитал според тековната состојба од Централен Регистар со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година, е како што следи:

2020	Вид на акции	Број	Износ во 000 МКД	%
Влада на Република Македонија	Обични	1,552,034	1,552,034	100%
		1,552,034	1,552,034	
2019	Вид на акции	Број	Износ во 000 МКД	%
Влада на Република Македонија	Обични	1,264,052	1,264,052	100%
		1,264,052	1,264,052	

Резерви

	Задолжителни резерви	Резерви за инвестициски активности	Вкупно
01 Јануари 2019	9,282	-	9,282
Зголемување на резерви	836	-	836
31 декември 2019	10,118	-	10,118
01 јануари 2020	10,118	-	10,118
Зголемување на резерви	16,597	27,355	43,952
31 декември 2020	26,715	27,355	54,070

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
 (Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

12 Позајмици со камата

	2020	2019
Долгорочни позајмици со камата од странски финансиски институции		
Долгорочна позајмица од ЕБРД	180,441	150,101
Намалено за тековна доспеаност	(31,666)	(28,051)
Долгорочен дел на долгорочните позајмици	148,775	122,050
 Обврски по камата	-	-
Тековна доспеаност на долгорочните позајмици	31,666	28,051
Краткорочни позајмици и тековна доспеаност	31,666	28,051
	180,441	150,101

На 24 септември 2013 година Друштвото има потпишано договор бр.44067 за долгорочна позајмица со ЕБРД на вкупен износ од 11,150,000 евра и каматна стапка од ЕУРИБОР01+3.75% со рок на враќање од 12 години од датата на склучување на договорот. Согласно договорот, Друштвото е должно да отвори посебна сметка - ДСРА на која како гаранција ќе чува ограничени парични средства.

На 10 јануари 2014 година потпишан е Анекс бр.1 кон договорот за промена на износот на ограничените парични средства на ДСРА сметката и други клаузули поврзани со работење на Друштвото. На 13 декември 2016 година потпишан е Анекс бр.2 кон договорот за промена на износот на ограничените парични средства на ДСРА сметката, периодот на отплата и други клаузули поврзани со работење на Друштвото. На 27 февруари 2021 година потпишан е Анекс бр.3 кон договорот за промена на периодот на отплата и промена на вредност на една од дефинираните ковенанти.

Поради КОВИД-19 пандемијата, со писмо за поддршка, Друштвото во текот на 2020 година, побара од ЕБРД намалување на минималниот износ кој треба да биде чуван на оваа ДСРА сметка. Согласно известување добиено од ЕБРД на 27 мај 2020 година, Друштвото доби овластување да го намали минималниот износ на ограничени парични средства и на 15 јуни 2020 година да располага со минимален износ од 1,300,000 евра на таа сметка. Дополнително, ЕБРД согласно известувањето одобри отплатата на следните 8 транши во период од 15 јуни 2020 година до 15 јуни 2022 година, да се врши од сметката на која се чуваат ограничените парични средства.

Поради промените согласно анексите кон Договорот во однос на периодите на отплата и динамиката на искористување на средствата од долгорочната позајмица, Друштвото не располага со ажуриран амортизационен план кон Договорот, и отплатата на позајмицата ја врши согласно известувања (фактури) од ЕБРД. Согласно ова, тековната доспеаност е прикажана врз основа на проценка користејќи ја динамиката на досегашните плаќања.

Со состојба на 31 декември 2020 година Друштвото има на располагање парични средства на посебната сметка во вкупен износ од 51,445 илјади денари (2019: 172,188 илјади денари) (Белешка 10).

13 Разграничени донации

	2020	2019
Опрема	11,842	11,316
	11,842	11,316

Со состојба на 31 декември 2020 година, износот од 11,842 илјади денари се состои од донација на опрема добиена од ТАВ ТЕПЕ АКФЕН АД во државна сопственост во текот на 2012 година со нето вредност од 9,961 илјади денари и донација на опрема добиена од ИНДРА Шпанија во текот на 2020 година при активација на радар за потребите на Друштвото со нето вредност од 1,881 илјади денари (Белешка 5).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Разграничени донации (продолжува)

Движењето на донациите во текот на 2020 и 2019 година е како што следи:

	2020	2019
На 01 јануари	11,316	13,096
Амортизација на материјални средства примени преку донации (Белешка 17)	(1,452)	(1,355)
Зголемување	1,978	-
Корекции од минати години	-	(425)
На 31 декември	11,842	11,316

14 Резервации

Резервации за надомести на вработени

Со состојба на 31 декември 2020 година Друштвото има евидентирано резервирање за пресметан износ за пензионирање и јубилејни награди на вработените во износ од 6,085 илјади денари (2019: 5,581 илјади денари).

Промената на сметката резервации за надомести на вработени за разгледуваниот период е како што следи:

	2020	2019
На 1 јануари	5,581	5,128
Резервација за надомести на вработени (Белешка 19)	613	602
Ослободување на резервирани надомести на вработени	(109)	(149)
На 31 декември	6,085	5,581

15 Обврски кон добавувачи и останати обврски

	2020	2019
Обврски кон добавувачи		
Обврски кон добавувачи во земјата	10,912	7,205
Обврски кон добавувачи во странство	12	42,511
	10,924	49,716
Останати обврски		
Обврски за нето плата, даноци и придонеси на плата за вработени	520	61,330
Останати обврски	8	7
	528	61,337
	11,452	111,053

16 Приходи од продажба

	2020	2019
Приходи од прелети	411,942	927,391
Приходи од слетување, контрола на летање и осветлување	61,286	150,895
Приходи од останати услуги	9,870	9,303
	483,098	1,087,589

17 Останати оперативни приходи

	2020	2019
Приходи од донација (Белешка 13)	1,452	1,355
Приходи од минати години	1,050	2,048
Приходи од закупнини	299	66
Надомест на штета од осигурителни друштва	12	638
Останати приходи	14	261
	2,827	4,368

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
(Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

18 Трошоци за материјали и одржување

	2020	2019
Услуги за одржување и заштита	11,445	26,585
Водови	11,411	12,300
Електрична енергија и трошоци за греење	9,929	8,755
Трошоци за телекомуникации и транспорт	4,527	7,814
Материјали	2,972	4,048
Трошоци за бензин	1,779	4,253
Ситен инвентар	470	474
Комунални услуги	272	278
	42,805	64,507

19 Трошоци за вработените

	2020	2019
Нето плати	430,365	500,567
Придонеси и даноци од плати	249,218	314,990
Други лични примања на вработените	3,814	14,436
Резервација за надомести на вработени (Белешка 14)	613	602
	684,010	830,595

20 Останати деловни расходи

	2020	2019
Трошоци за семинари и други советувања	20,607	15,918
Лиценца на Агенција за Цивилно Воздухопловство	10,742	10,686
Премии за осигурување	9,821	9,853
Вредносно усогласување на побарувања (Белешка 9)	6,751	12,171
Трошоци за интелектуални услуги	5,370	11,608
Дневници и патни трошоци	3,389	22,433
Консултански услуги и авторски хонорари	2,355	1,066
Донации во земјата	2,104	19,521
Чланарини за здруженија	1,589	27
Трошоци за репрезентација	1,469	2,649
Банкарски провизии	852	1,301
Директен отпис на побарувања (Белешка 9)	714	-
Неотпишана вредност на расходувани основни средства (Бел. 5)	181	-
Трошоци за кирија	119	395
Трошоци по судска пресуда	26	2,978
Останати трошоци	5,878	5,537
	71,967	116,143

21 Финансиски приходи и расходи

	2020	2019
Приходи		
Приходи од камати	955	642
Позитивни курсни разлики	514	7
	1,469	649
Расходи		
Негативни курсни разлики	(703)	(501)
Расходи по камати	(11,052)	(8,104)
	(11,755)	(8,605)
Нето финансиски (расходи)	(10,286)	(7,956)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
 (Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

22 Данок на добивка

Усогласувањето на данокот од добивка искажан во Извештајот за сеопфатна добивка за годините што завршија на 31 декември 2020 и 2019 е како што следи:

	2020	2019
Добивка пред оданочување	(358,297)	32,080
Непризнаени расходи за даночни цели за тековната година	12,999	33,642
Даночна основа	(345,298)	65,722
Намалување на даночна основа	-	-
Даночна основа по намалување	(345,298)	65,722
Даночна стапка	10%	10%
Данок на добивка за годината	-	6,572
Намалување на пресметан данок на добивка	-	(3,286)
Данок на добивка по стапка од 10% (2019: 10%)	-	(3,286)
Ефективната стапка на данок на добивка	-	10.24%

23 Трансакции со поврзани страни

За потребите на овие финансиски извештаи не се идентификувани поврзани страни со кои Друштвото има трансакции во нормалниот тек од деловното работење.

Трансакции со клучниот раководен кадар

Вкупните надомести на клучниот раководен кадар на Друштвото, се како што следува:

	Побарувања	Обврски	Приходи	Расходи
2020				
Клучен раководен кадар				
Надомести за Клучен раководен кадар	-	32	-	6,797
	-	32	-	6,797
2019				
Клучен раководен кадар				
Надомести за Клучен раководен кадар	-	-	-	10,618
	-	-	-	10,618

24 Неизвесни средства и обврски

Гаранции

Со состојба на 31 декември 2020 и 2019 година, Друштвото нема превземени обврски за издадени гаранции.

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2020 година покренати се неколку судски постапки против Друштвото по основ на работни спорови во вкупен износ од 176 илјади Денари (2019: нема). Не се антиципирани материјално значајни обврски кои би произлегле од овие судски постапки бидејќи професионалните правни совети покажуваат дека нема веројатност за појава на значителни загуби.

Даночни обврски

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да произлезат дополнителни даноци и трошоци, пред се поради различното толкување на даночната регулатива од страна на даночните власти. Даночните книги и евиденцијата на Друштвото за 2020 година не се ревидирани од страна на даночните власти, поради што евидентираниите даночни обврски во овие финансиски извештаи не може да се сметаат за

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2020
 (Сите износи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Неизвесни и превземени обврски (продолжува)

конечни. Дополнителните даноци и евентуалните санкции кои би можеле да произлезат доколку биде извршена таква даночна инспекција не може да се утврдат со разумна сигурност.

Финансиски договорни обврски

Согласно Договорот за долгорочна позајмица бр. 44067 склучен на 24 септември 2013 година, помеѓу ЕБРД и Друштвото, Друштвото е обврзано за времетраење на позајмицата да одржува одредено ниво на следните финансиски коефициенти, како што следи:

- а. Степен на сервисирање на долгот – минимум 1.15;
- б. Коефициент (вкупен долг во однос на капитал) – максимум до 1.5;
- в. Степен на сооднос на тековни средства и тековни обврски – минимум 1.3.

Следната табела ги прикажува остварените коефициенти согласно одредбите од претходно споменатиот договор.

Коефициент	2020	2019
а. Степен на сервисирање на долгот	9.23	28.69
б. Коефициент (вкупен долг во однос на капитал)	0.21	0.12
в. Степен на сооднос на тековни средства и тековни обврски	45.43	8.55

Согласно известувањето од 27 мај 2020 година, ЕБРД одобри отплатата на следните 8 транши во период од 15 јуни 2020 година до 15 јуни 2022 година, да се врши од сметката на која се чуваат ограничените парични средства (ДСРА сметка) (Белешка 12). Како резултат на оваа промена, салдото на сметката е вклучено во пресметката на коефициентот за степен на сервисирање на долгот. Сепак, во случај доколку не се вклучи салдото на ДСРА сметката од пресметката на овој коефициент, Друштвото повторно би било усогласено со барањата на договорот за долгорочна позајмица. Во тој случај, коефициентот за степен на сервисирање на долгот би изнесувал 7.91.

25 Настани по датумот на известување

Во текот на првото тромесечие од 2021 година, Друштвото склучи анекс кон договорот за набавка и инсталација на метео опрема со DTN Netherlands B.V. согласно кој поради доцнење во имплементација на договорот од страна на добавувачот, Друштвото стекнува право на надомест во висина од најмногу 20% од вредноста на договорот. Како резултат на тоа, во текот на 2021 година, Друштвото ќе добие надомест на штета (пенали) во вкупен износ од 150 илјади евра во форма на резервни делови и услуги.

Освен погоре наведеното, после датумот на известување, 31 декември 2020 година, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

ПРИЛОГ 1 ЗАВРШНА СМЕТКА

ПРИЛОГ 2 ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

